

**Flyktning- og
integreringsplan
2024 - 2028
Hægebostad kommune**

Innledning	3
Status	3
Organisering.....	3
Begreper som brukes i planen.....	3
Kommunens overordnet mål	5
Overordnet mål for integreringsplanen:.....	5
Kortsiktige arbeidsmål (0-2 år):.....	5
Langsiktige arbeidsmål (2 - 5år):.....	5
Faser i bosettings- og integreringsarbeid	6
0. Anmodnings- og vedtaksfasen:	6
1. Fordelingsfasen:	6
2. Bosettingsfasen:	6
3. Introduksjonsfasen:	6
4. Oppfølgingsfasen:	7
Arbeidsoppgaver	7
Økonomi	8
Tilskudd til norsk - og samfunnsfagopplæring	9
Tiltak	10
Bolig.....	10
Introduksjonsprogram	10
Opplæring - Tilskudd til norsk- og samfunnsfagopplæring.....	11
Førerkort – kjøp av bil	11
Helse	12
Tannhelse	12
Samarbeid i kommunen og i regionen	12
Barnehage	12
Skole	13
SFO	13
Barnevernstjenesten	13
Samarbeid utover kommunegrensen.....	14
Informasjon	14
Tolk og oversettelse	14
Integrering.....	15
Lokal integrering / sosial nettverk / fritidsaktiviteter	15
Språk kafé – Møteplass på tvers av kultur og språk	15
BUA	16
Øvelseskjøring	16
Barn/familie	16
Familiesenteret.....	16
Familiegjenforening.....	16
Samarbeidspartnere.....	17

Innledning

Formålet med planen er å peke ut strategier og veivalg slik at alle sektorer som berøres av integreringsarbeidet kan lage tiltaksplaner for økt integrering. Integreringsarbeidet skal foregå i alle sektorer og på alle nivåer.

Alle flyktninger som blir bosatt i kommunen skal oppleve å bli tatt godt imot, integrert og inkludert i lokalsamfunnet. Flyktningene skal få den nødvendige hjelp og støtte, slik at de innen rimelig tid kan lære seg det norske språket og blir selvstendige, integrerte innbyggere i kommunen med jobb og bolig.

Status

Fram til høsten 2004 var det asylmottak i kommunen. Noen få flyktninger ble bosatt i vår kommune; de fleste av dem fra Afghanistan. Kommunen har i perioden etterpå bosatt flyktninger fra ulike land og verdensdeler, men det har også vært perioder med ingen bosetting. Dette har vært styrt av statlig myndighet. Siden 2022 har kommune blitt bedt om å bosette flyktninger igjen, og kommunestyret har vedtatt bosetting i både 2022, 2023 og 2024.

Hægebostad kommune har de siste årene bosatt flyktninger fra Eritrea, Somalia, Sudan, Syria og Ukraina.

Kommunen har også hatt fraflytting av flyktninger. Det er ulike årsaker til flyttingene, men en av årsakene kan være knyttet til muligheten for å få jobb, samt et ønske om å bo på et større sted.

Integreringsplanen tar for seg det kommunale ansvaret for tjenester og ytelser til flyktninger som blir bosatt i vår kommune. Eventuelle midlertidige ordninger, direkte organisert gjennom statlige myndigheter, er ikke nevnt. Disse er ofte utsatt for en raskere endring enn lovverket som ligger til grunn i kommunalt flyktningarbeid.

Organisering

Flyktningtjenesten i Hægebostad kommune har for tiden 1,5 årsverk, og har felles fagleder med NAV Hægebostad. Tjenestene er samlokalisert i 1. etasjen i Helsehuset på Skeie. Flyktningtjenesten er «oljen i maskineriet» for kommunalt integreringsarbeid i Hægebostad kommune.

Begreper som brukes i planen

Arbeidsinnvandring: Arbeidsinnvandrere er personer som har lovlig opphold i Norge for å jobbe og bo her i kortere eller lengre tid. Stadig flere av de som har fått arbeidstillatelse ønsker å ta med seg sin familie. Økt arbeidsinnvandring kan innebære økt familieinnvandring.

Asylsøker: En person som kommer til et land uten på forhånd å være anerkjent som flyktning. Bakgrunnen for søknaden om asyl er vanligvis begrunnet i politiske, etniske og / eller religiøse årsaker.

Familieinnvandring: Med familieinnvandring menes at ett eller flere familiemedlemmer i utlandet får komme til Norge for å bo sammen med noen som allerede bor i Norge. Det blir ofte omtalt som familiegjenforening. For å få innvilget søknaden om familiegjenforening blir det stilt krav til partene i Norge og i utlandet. Det er ofte et krav at personen / personene som er bosatt i Norge disponerer bolig og kan forsørge familien. Familien må selv betale reisen. Hvis vedkommende sin bosetting utlyser integreringstilskudd for kommunen, vil vedkommende falle under den vanlig 5-års regelen.

Flyktning: I bred forstand er en flyktning en person som fyller kravene for å få beskyttelse (asyl). I sammenheng med integreringsplanen er en flyktning en person som har fått politisk asyl, er overføringsflyktning eller har fått opphold på humanitært grunnlag eller kollektiv beskyttelse, samt familiegjenforente til disse.

IMDi: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. IMDi skal ivareta arbeidet med bosetting av flyktninger, og legge til rette for at flere innvandrere deltar i arbeids- og samfunnsliv. IMDi skal jobbe mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, og gir faglige innspill til videreutvikling av integreringspolitikken, samt sørger for god samordning på integreringsfeltet.

Innvandrere: En person som er født i utlandet av to utenlandskfødte foreldre, og bosatt i Norge. Begrepet brukes også om norskfødte personer som har innvandrerforeldre, det vil si foreldre født i utlandet.

Integrering: Ordet kommer fra det latinske ordet «integrare» som betyr å gjøre hel. I denne planen er det tenkt at alle flyktninger som blir bosatt i kommunen skal oppleve å bli godt tatt imot, integrert og inkludert i lokalsamfunnet.

Kollektiv beskyttelse: Kollektiv beskyttelse er en tillatelse som ikke gir grunnlag for å få permanent oppholdstillatelse de tre første årene. Hovedformålet med kollektiv beskyttelse er knyttet til en massefluktsituasjon. Det blir utført en gruppevurdering i stedet for en individuell vurdering på bakgrunn av det i løpet av kort tid kommer så mange personer at presset på mottaks- og saksbehandlingen blir for stort.

NIR: Et register over enkeltpersoners deltakelse i introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap (**N**asjonalt introduksjonsregister).

Oppholdstillatelse: Tillatelse til å oppholde seg og arbeide i Norge i et tidsbestemt (midlertidig oppholdstillatelse), eller ubestemt (permanent oppholdstillatelse) tidsrom. Borgere av EU-land trenger ikke en slik tillatelse, men må registrere seg hos politiet om de skal være i landet lenger enn tre måneder. Statsborgere fra et land utenfor EU/EØS som ønsker å oppholde seg / å jobbe i Norge i mer enn 90 dager trenger en oppholdstillatelse.

Overføringsflyktning: En overføringsflyktning (også kalt kvoteflyktning) er en person som har flyktet fra sitt opprinnelsesland til et annet land og deretter blitt overført til et tredjeland, slik som for eksempel Norge. Vanligvis har en overføringsflyktning registrert seg som flyktning hos FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og bosettes i Norge etter å ha blitt intervjuet av statsansatte. Barnefamilier med barn under 18 år, utsatte kvinner og LHBTIQ+-personer prioriteres for overføring til Norge.

Referanseperson: Personen som er bosatt i Norge, og søker for å få familien sin til Norge.

Kommunens overordnet mål

Hægebostad er en livskraftig kommune med både spredt bosetning og attraktive tettsteder. Kommunen er et godt sted å bo og besøke, tilrettelagt for et variert næringsliv og kulturliv, har god infrastruktur og gode kommunale tjenestetilbud.

Overordnet mål for integreringsplanen:

Alle flyktninger som blir bosatt i kommunen skal oppleve å bli godt mottatt, integrert og inkludert i lokalsamfunnet.

Kommunen skal legge til rette for at nyankomne innvandrere får den nødvendige hjelpen og støtte som skal til for at de innen rimelig tid, 2 til 3 år, kan lære seg det norske språket og blir selvstendige, integrerte innbyggere.

Kortsiktige arbeidsmål (0-2 år):

I løpet av 0 til 2 år etter busetting i kommunen skal følgende være oppfylt:

- Flyktningene får tildelt bolig som er ferdig innredet, og får den hjelpen de trenger for å få dagliglivet til å fungere i oppstartsfasen.
- Norskopplæring og språk-/arbeidspraksis gjennom deltakelse i Introduksjonsprogrammet (eller utenom deltakelse i introduksjonsprogrammet når dette ikke er mulig / ønskelig) er kommet i gang/avsluttet. Ved avslutning er språknivå skriftlig og muntlig minst A2.
- De aller fleste personer er i jobb eller i gang med utdanning. De som ikke kan det, har avklarte behov og tiltak tilpasset deres situasjon.
- Barn under skolepliktig alder får tilbud om barnehageplass.
- Barn og ungdom i grunnskolealder får ordinært skoletilbud.
- Ungdom med rett på videregående skole får tilbud om skoleplass.
- Barn og ungdom i grunnskolealder har fritidstilbud; voksne får også mulighet til det.
- Det er etablert helsetilbud for de som har spesielle behov.
- Alle har fått informasjon om hvor mye stønad de får pr måned, skattetrekk mv. Videre skal de vite hva de skal betale så lenge de er på introduksjonsprogram og kva kommunen dekker (barnehage, SFO, helseutgifter)
- Alle har fått opplæring / informasjon om stell av bolig, hvis nødvendig.

Langsiktige arbeidsmål (2 - 5 år):

I løpet av 5 år etter bosetting i kommunen skal følgende være oppfylt:

- Flyktningene har inngått egne private leiekontrakter, eller eier egen bolig. Ingen bor i kommunale boliger etter 5 år, med mindre det er særlige hensyn som krever dette.
- Flyktningene er i jobb eller videregående / høyere utdanning såfremt ikke helsemessige årsaker hinder dette.
- Flyktningene er på alle vesentlige områder selvhjulpent.
- Flyktningene er ressurspersoner for nyankomne flyktninger.

Faser i bosettings- og integreringsarbeid

0. Anmodnings- og vedtaksfasen:

I løpet av 4. kvartal hvert år sender IMDi en anmodning til norske kommuner om bosetting av flyktninger i påfølgende år. Forventede ankomsttall påvirker om alle, eller bare et utvalg av kommuner, får anmodning. Ved anmodning vil kommunestyret ta stilling til om anmodningen etterkommes, evt. med justering av antallet bosettinger. Endelig vedtak registreres hos IMDi.

1. Fordelingsfasen:

IMDi fordeler antall flyktninger til kommunen på bakgrunn av vedtak i kommunestyret. Disse fordelinger kan variere fra 1 person av gangen til større familier. Det er Flyktningtjenesten som får melding om fordeling gjennom IMDi sine systemer.

Ved fordeling av personer uten (stort) hjelpebehov og uten barn / ungdom, har Flyktningtjenesten mandat til å avgjøre om kommunen svarer positiv eller negativ på forespørselen. Ved bosetting av familier med barn og/eller ungdom, skal enhetsledere på skolene og barnehagene informeres for å sørge for at bosetting kan skje der hvor det er best i forhold til tilgjengelig ressurser.

Der hvor IMDi antyder at en eller flere personer i en fordeling har særlige behov, for eksempel tilrettelegging av bolig eller tilgang til heimesykepleie, tas fordelingen opp til vurdering i koordinerende enhet. Avgjørelsen i møtet bestemmer om kommunen tar imot fordeling eller avviser den. Grunnen til avvisning blir alltid gitt til IMDi.

I løpet av denne perioden skal også passende bolig skaffes og tiltak planlegges. Mottaket bes om å ordne saker som MinID, flytting i Folkeregisteret og sjekk av tuberkulose-status. Når dette ikke gjøres av mottaket, tar Flyktningtjenesten ansvar for det.

2. Bosettingsfasen:

Denne fasen, som begynner med bosettingsdagen, varer i ca de 3 første måneder flyktningene bor i Hægebostad. Denne perioden er preget av mye praktisk arbeid som bosetting i hus, time på helsestasjon, lege og tannlege, eventuell skole/barnehagestart, oppstart i voksenopplæringen med mer. Kartlegging foretas i denne fasen for å planlegge neste fase. Samtale om økonomi, introduksjonsprogram og stell av bustad med telefontolk. Eventuell søknader om f.eks. barnetrygd og bostøtte, organisering av norsk bankkonto, registrering hos fastlege, søknad skattekort med mer.

3. Introduksjonsfasen:

Dette er perioden flyktningene deltar i introduksjonsprogrammet. (De som ikke deltar i programmet, begynner i fase 4)

Denne fasen starter som regel kort etter bosetning, det vil si allerede i bosettingsfasen. I løpet av introduksjonsfasen skal den enkelte flyktning kartlegges med tanke på videre

utdanning eller arbeid, samt få en individuell plan, og bli kvalifisert til yrkeslivet / videre utdanning i Norge. Oversettelse av evt. medbrakte utdanningsdokumenter vurderes. Et par måneder før deltakeren er ferdig i introduksjonsprogrammet, registreres vedkommende som arbeidssøker, og NAV Stat kontaktes for informasjon om veien videre og registrering.

4. Oppfølgingsfasen:

Etter fullført introduksjonsprogram (eller etter bosetting hvis vedkommende ikke skal / kan inn i introduksjonsprogrammet) trenger de fleste flyktninger fremdeles oppfølging fra Flyktningtjenesten, til for eksempel jobbsøking, utdanning, familiegjenforening, eventuell hjemreise, finansiering av bolig m.m. I oppfølgingsfasen har den enkelte, på lik linje med andre innbyggere, selv hovedansvaret for å søke utdanning eller arbeid. NAV Stat kan hjelpe den enkelte i denne prosessen. AMO – kurs eller andre arbeidsmarkedstiltak kan være aktuelle i jobbsøkningsfasen.

Kommunen mottar integreringstilskudd i 5 år, og i disse årene er det Flyktningtjenesten som har det koordinerende ansvaret for de bosatte personene. Hovedansvaret for tjenester ligger alltid hos de kommunale tjenestene selv, men Flyktningtjenesten kan bistå i samarbeidet. Etter 5 år avsluttes bosatte flyktninger i fagsystemene til Flyktningtjenesten.

Arbeidsoppgaver

Arbeidsoppgaver tillagt flyktningtjenesten er bl.a.:

- Koordinering av kommunale tjenester, i samsvar med sentrale og lokale retningslinjer.
- Aktivisering av alle aktuelle partnere man kan samarbeide med, og sørge for at samarbeidet fungerer.
- Avklare kapasiteten hos de aktuelle kommunale tjenester (t.d. skolene, barnehagene, legekantoret mm) før evt. bosetting av nye flyktninger.
- Utarbeide rutiner vedrørende bosetting og integrering.
- Samarbeide med Frivillighetssentralen og frivillige organisasjoner.
- Følge opp og kvalitetssikre tiltak som er igangsatt.
- Ta avgjørelser / fatte vedtak som gjelder bosetting av flyktninger, og tidspunkt for mottak.
- Fatte vedtak om introduksjonsprogram.
- Utarbeidelse av budsjett.
- Innkalle til samarbeidsmøter mellom ulike instanser, både kommunalt, fylkeskommunalt og frivillig / privat.
- Etablere faste rutiner for samarbeid.
- Utarbeide og følge opp individuelle planer jfr. lovgivning om integrering.
- Etablere og følge opp økonomiske individuelle tilskuddsordninger.
- Skrive evt. saker til politisk behandling, svare på anmodning, Integreringsplan.

- Registrere i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).

Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven) blir vedtatt av Stortinget; se <https://lovdata.no/lov/2020-11-06-127>

Økonomi

Bruk av midlene i integreringstilskuddsordningene (integreringstilskudd) har et 5-årig perspektiv. Disse midlene er tenkt til integrerings- og opplæringsformål. Satsene varierer for disse 5 år, og oppdaterte satser vil være tilgjengelig via IMDi sine nettsider. Satsene for integreringstilskuddet og introduksjonsstønad henger sammen med grunnbeløpet (G), og justeres hvert år per 1. mai.

Dersom en bosatt flyktning flytter til en annen kommune innen 5 år (sekundær flytting), tilfaller de resterende integreringstilskuddene den nye kommunen. En bosatt flyktning kan miste retten til introduksjonsstønad ved slik flytting, og må selv finne bolig og forsørge seg selv, hvis ikke flyttingen er avtalt mellom den andre kommunen og Hægebostad.

I tilfellet der IMDi fordeler en person med store helsemessige utfordringer til kommunen, kan det søkes om ekstra midler i form av årlige tilskudd i 10 år.

For en deltaker i introduksjonsprogrammet:

Deltakerne får utbetalt introduksjonsstønad mens de deltar i programmet. Stønaden utgjør 2 G pr år og er skattepliktig. Stønaden er knytta til personen som deltar, det vil si at dersom 2 personer i en familie deltar får begge utbetalt stønad. Barnefamilier kan etter søknad få barnetrygd i tillegg dersom man oppfyller vilkårene. En del vil kunne få bostøtte etter søknad.

Ved bosetting vil flyktninger kunne få en ventestønad i påvente av introduksjonsstønad eller annen ordning.

Ugyldig fravær fra introduksjonsprogrammet fører til trekk i stønaden, som blir utbetalt etterskuddsvis. Det er mulig å få permisjon fra programmet for å ha betalt arbeid.

Deltakere som har fødselspermisjon får ikke introduksjonsstønad i de månedene de har permisjon. De kan søke engangsstønad ved fødsel.

Alle deltakere i introduksjonsprogrammet får utdelt en egen bærbar PC som Flyktningtjenesten skaffer. Den vil være deltakerens eiendom etter avsluttet program og utdanning.

For personer som av forskjellige årsaker ikke kan/vil delta i introduksjonsprogrammet:

Bosatte flyktninger som av forskjellige årsaker ikke kan eller vil delta i introduksjonsprogrammet, blir så fort som mulig kartlagt for å se mulighetene de har til å skaffe seg inntekt. Denne kartleggingen skjer i samarbeid med NAV. Hvis helse er årsaken til at de ikke kan delta vil personen bli vist til lege/spesialisthelsetjenesten for evt. utredning. Alder på flyktningen kan også være grunn til at introduksjonsprogrammet ikke er aktuelt. Flyktningtjenesten og NAV jobber i alle disse tilfellene sammen for å finne ut hvilke støtteordninger som er riktig for vedkommende.

For alle bosatte personer:

Kommunen gir støtte til alle personer som blir bosatt gjennom avtale med IMDi. Overføringsflyktninger får mer utstyr i etablering enn de som kommer direkte fra mottak i Norge. Dette fordi flyktninger som har bodd på mottak i de fleste tilfeller har fått etableringspakke, mens overføringsflyktninger ofte kommer direkte fra utlandet med fly.

Det gis kr 3 000,- til klær og sko per person når de kommer fra mottak i Norge. For familiegjenforente gis det kr 3 500,- per person, og til overføringsflyktninger kr 5 000 per person. Dersom de har vært kort tid på mottak og ikke mottatt etableringspakke (eller delvis etableringspakke) kan det gis inntil kr 5 000,- etter en konkret vurdering.

I tilfellet det bosettes familie med små barn, skaffes det også noen leker, ei barnevogn mm.

Når flyktningene bosettes blir den første måneden med husleie og strøm betalt direkte av Flyktningtjenesten.

Tilskudd til norsk - og samfunnsfagopplæring

Kommunen får et tilskudd for hver person som deltar i norsk- og samfunnsfagopplæring (voksenopplæringen). I tillegg får kommunen et tilskudd som utbetales til kommuner som har mer enn 4 personer som har behov for voksenopplæring. Personstilskuddet skal bidra til at kommunen gjennomfører opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, slik at de lærer tilstrekkelig norsk til å kunne fungere i yrkes- og samfunnslivet. Tilskuddet skal dessuten gå til gjennomføring av prøver i norsk og samfunnskunnskap.

Kommunen kjøper tjenesten per dags dato av Lyngdal kommune, og deltakerne følger opplæring i norsk og samfunnskunnskap på Byremo Voksenopplæring. Alle deltakere får busskort for 2 soner (Hægebostad og Lyngdal kommune), og kan bruke skolebussen til og fra skolen i Byremo.

Innvandrere og flyktninger over 16 år, som trenger grunnskole-opplæring, har rett til gratis opplæring. De som ikke har utbytte av ordinær undervisning har rett til spesialundervisning etter sakkyndig vurdering av PPT. Flyktningene har samme rett til opplæring som andre. Gruppa 16-25 år har ungdomsrett til 3 år på videregående skole. Voksne over 25 år får tilbud om videregående via karrieresentrene og fylket. For øvrig vises til integreringsloven § 26 og opplæringsloven § 4A.

Tiltak

Tiltak skal sørge for at hovedmål og delmål blir oppfylt. Kommunedirektøren har det endelige ansvaret for at tiltak gjennomføres.

Bolig

Hægebostad kommune sørger for egnede boliger for nye flyktninger. Hva som er egnet er til enhver tid opp til Flyktningtjenesten å bestemme, evt. med hjelp fra enhet for Plan og Drift. Egnethet handler om utforming av bolig, plassering og leiepris. Leieforholdet inngås mellom kommunen og boligeier i tråd med gjeldene avtaleverk, og fortrinnsvis brukes det husleiekontrakt fra Forbrukerrådet. Det blir ett kontrakt mellom huseier og kommunen, og ett kontrakt mellom kommunen og bosatt person / familie. Boligen skal ha egen strømmåler slik at det er mulig å inngå egen strømvtaale av leietaker.

Informasjon om hvilke forventninger man har ved å bo i en norsk bopel, og rettigheter og plikter, samt finansiering blir gitt. Kommunikasjon knyttet til forhold i bopelen skal som regel gå via flyktningtjenesten. Dersom noen flyktninger ønsker å flytte innenfor kommunen, må de i utgangspunktet selv skaffe seg en annen bolig. Målet er at bosatte flyktninger innen 5 år kan leie direkte fra en huseier. Husbanken kan kontaktes for å vurdere mulige støtteordninger hvis det er et ønske om å kjøpe bolig.

Boligen vil være utstyrt med kjøleskap, frys, vaskemaskin og komfyr med platetopp. Dette kan være hvitevarer som huseieren eier, eller som har blitt kjøpt av kommunen til bruk av den bosatte familien. Videre blir boligen utstyrt med bl.a. sengetøy, håndklær, kjøkkenutstyr som bestikk og servise, vaskeutstyr og tørkestativ. Varer som kommunen kjøper inn, blir de(n) bosatte sin eiendom etter 2 år. Det blir ikke kjøpt nye varer med mindre det skyldes en feil som vanligvis ville utløst garanti.

For øvrig ser kommunen behovet for kommunale boliger tilrettelagt for flyktninger slik at man ikke er avhengig av et privat marked som er usikkert, og som kan være økonomisk drivende i forhold til leiepriser. Dersom Husbanken gjeninnførte tilskudd til denne type boliger kunne dette vært ett insentiv for å få forgang på kommunal bygging av nevnte boliger dersom dette er ønskelig.

Introduksjonsprogram

Introduksjonsprogrammet tilrettelegges for personer som har behov for grunnleggende kvalifisering. Introduksjonsprogrammet skal være helårlig og på full tid (37½ timer i uka). Deltakerne har rett på 5 ukers ferie per år; kommunen bestemmer når på året ferien blir tatt ut, men hoveddelen tas ut i forbindelse med sommerferien.

Programmet skal i tråd med § 14 i integreringsloven minst inneholde

- a. opplæring i norsk
- b. opplæring i samfunnskunnskap
- c. kurs i livsmestring
- d. arbeids- eller utdanningsrettede elementer.

Deltagere som har barn under 18 år, eller får barn i perioden de er i introduksjonsprogrammet, skal delta på kurs i foreldreveiledning.

Grunnskole for voksne og videregående skole kan også være en del av programmet.

Både ved gjennomført og ved avbrutt program skal det utstedes et deltakerbevis.

Programmet varer, basert på sluttmålet til deltakeren, vanligvis mellom 3 måneder til 3 år med mulighet for forlengelse i maks 1 år.

For deltakere med kollektiv beskyttelse har Stortinget vedtatt egne lover og regler, se integreringsloven § 6 A https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2020-11-06-127#KAPITTEL_7

Opplæring - Tilskudd til norsk- og samfunnsfagopplæring

Språk er nøkkelen til jobb og integrering. Kommunen får derfor tilskudd til norsk- og samfunnsfag opplæring dersom flyktningene blir bosatt i kommunen rett etter de har fått oppholdstillatelse. Dersom de blir boende på mottak, er det kommunen mottaket er i, som får tilskuddene til vedkommende er bosatt i en kommune.

Mål: alle flyktninger oppnår språknivå A2 eller bedre, muntlig og skriftlig, ved avsluttet introduksjonsprogrammet.

- Alle deltakere har gjennomført en språkpraksis i løpet av programmet.
- Flyktninger opplever selv at de har hatt godt utbytte av norskundervisningen og språkpraksisen.
- Det kan også være mulig å få norskundervisning uten å delta i introduksjonsprogrammet. Dette kan for eksempel være aktuelt når vedkommende har en (deltids)jobb av en viss størrelse.

Førerkort – kjøp av bil

For å øke muligheter til å få jobb, samt for lettere å kunne delta på ulike aktiviteter, er det viktig å ha førerkort og ha tilgang til bil. Det gis kr 30.000 i tilskudd til et førerkort pr familie. For å kunne få tilskuddet, må søkeren ha norskkunnskaper på et nivå som gjør at kommunikasjon med kjørelærer kan foregå på en tilfredsstillende måte. Ved tvil vil flyktningsjenesten ta kontakt med kjøreskolen for å sjekke at dette er tilfellet. Gode språkkunnskaper gjør at kommunikasjonen mellom elev og kjørelærer blir bedre slik at flyktingen ikke trenger flere kjøretimer på grunn av språkproblemer. Kjøretimene blir regnet som en del av introtimene hvis det er umulig å få kjøretimer etter skoletid. Tilskuddet utbetales ved at kjøreskolen sender regning på inntil kr. 45.000,- direkte til kommunen.

Bosatte flyktninger kan søke om inntil kr. 35.000,- i rentefritt lån til kjøp av bil (ett lån per familie). Søkeren må ha bestått førerkort for å kunne få lån til kjøp av bil, og fremvise kjøpskontrakt på bil for å få utbetalt lånet. Lånet skal tilbakebetales med minimum kr 600,- pr måned og være tilbakebetalt innen 5 år. Dersom personen flytter ut av kommunen innen lånet er tilbakebetalt, skal vedkommende betale renter på lånet med lånerente som innlån til kommunen.

Tilskudd til førerkort og lån til kjøp av bil gjelder bare for de personene som utløser integreringstilskudd for kommunen, og bare i den perioden tilskuddet blir utbetalt.

Helse

Sammen med lege og helsesykepleier er det blitt utarbeida rutiner for helsesjekk for både flyktninger som bosettes fra mottak i Norge, og for de som kommer direkte fra utlandet. Dette er nødvendig for å unngå smitte. Ingen flyktninger begynner i barnehagen, eller på barne- og ungdomsskole, eller voksenopplæring før det foreligger negativt prøveresultat for tuberkulose. Det bestilles tolk til time hos lege / helsesykepleier / helsestasjon hvis det er behov for dette. Flyktning- og integreringstjenesten dekker utgiftene til tolketimen. Vanlige frammøteregler til avtalte timer gjelder for flyktningene. Første gang man ikke møter, dekker kommunen timen, og deretter må flyktningene selv dekke for timer som man ikke møter til.

Alle bosatte flyktninger registreres hos en fastlege snarest etter ankomst. Manglende tilgang til lege kan bety at man får fastlege i en av nabo-kommunene, men man blir i tillegg alltid satt på venteliste hos en av legene i kommunen. Reisekostnader til lege i annen kommune dekkes av Flyktningtjenesten så lenge det ikke er plass hos legene i Hægebostad. I enkelte tilfeller kan det også være Flyktningtjenesten som står for selve transporten.

Tannhelse

Alle bosatte flyktninger får tilbud om konsultasjon hos tannlege hvor det blir satt opp kostnadsoverslag for nødvendig behandling. Første time hos tannlegen blir bestilt etter at negativt resultat på tuberkulose foreligger. Tannlegen utarbeider et kostnadsoverslag som sendes til kommunen. Kostnadsoverslag under kr.10.000,- kan godkjennes og dekkes av Flyktningtjenesten. Ved kostnadsoverslag som overstiger kr.10.000,-, bes det at det sendes røntgenbilder til Flyktningtjenesten. Bildene samt overslaget oversendes så til fylkestannlegen for faglig vurdering. Ved positivt svar fra fylkestannlegen dekker Flyktning- og integreringstjenesten kostnadene hos tannlegen. Kommunen dekker ikke kosmetiske behandlinger, men kun nødvendig behandling. Behandling må finne sted innen ett år etter godkjenningen har blitt gitt, med mindre for eksempel helseutfordringer eller graviditet gjør at behandlingen ikke kan gjennomføres med det samme. Eventuelle tannlegekostnader som oppstår etter kostnadsoverslaget er godkjent må flyktningen betale selv. Hvis det blir kjent at vedkommende flytter fra kommunen før behandlingen har blitt satt i gang, kan det vurderes å trekke tilbake godkjenningen av dekking av kostnadene.

Samarbeid i kommunen og i regionen

Barnehage

Flyktningtjenesten vil så snart man mottar melding om at barn i barnehagealder blir bosatt i kommunen informere samarbeidsgruppa. Bosetting er avhengig av tilgjengelige boliger, og det kan være at den nærmeste barnehagen ikke har tilstrekkelig kapasitet, og må øke bemanningen dvs. budsjettet. Slike spørsmål drøftes med kommunedirektøren, men tiltak kan iverksettes dersom dette dekkes av

flyktningemidler. Vedtak om økning av budsjett fattes endelig av kommunestyret i forbindelse med ØK I, ØK II og budsjett.

Det blir kalt inn til møter med aktuell barnehage for å informere om barnet, og hvor barnet kommer fra, samt morsmål. Det er viktig at barnehagen får god informasjon om barnet slik at de kan ta hensyn til barnets behov. Likedan er det viktig at barnet og foresatte får god informasjon om hvordan det er å være i norsk barnehage. Flyktningtjenesten deltar på aktuelle møter i barnehagen, for eksempel første tilvenningsdag, men det er barnehagen som har ledelsen i møtene, samt ansvar for innkallingen og tolk.

Dersom (en av de) foresatte deltar i introduksjonsprogrammet vil kommunen kunne dekke utgiftene til barnehagen.

Skole

Flyktningtjenesten vil så snart man mottar melding om at barn i skolealder blir bosatt i kommunen informere samarbeidsgruppa. Det blir kalt inn til møte for å informere om elevens tidligere skolegang, hvor de kommer fra og morsmål. Det er viktig at skolen får god informasjon om elevene slik at de kan ta hensyn til deres behov. Likedan er det viktig at elever og foresatte får god informasjon om det norske skolesystemet. Eleven og foresatte blir invitert til skolen og gis nødvendig informasjon om skolen. Flyktningtjenesten deltar på oppstartsmøtet, og evt. andre aktuelle møter på skolen. Det er flyktningtjenesten som har ansvar for innkalling til det første møte og evt. tolk.

Barnet blir som regel plassert på trinnet under der de aldersmessig hører til, men det må alltid gjøres en individuell vurdering for beslutning fattes. Barnet gis intensiv norskopplæring i gruppe. Denne opplæringa fortsetter til elevene behersker norsk godt. Om nødvendig, kan det tilbys morsmålsopplæring. Elevene får også tilbud om leksehjelp og SFO.

SFO

Dersom (en av de) foresatte deltar i introduksjonsprogrammet vil kommunen kunne dekke utgiftene til SFO. SFO gir gode muligheter til å bli kjent med flere elever, og til å få venner. På SFO er det også en del aktiviteter som gjør at barna blir kjent med den norske kulturen.

Barnevernstjenesten

Foresatte får informasjon om barnevernets oppgaver, og hva som kan tilbys av hjelp. Barnverntjenesten gir informasjon på kursdager for deltakerne i introduksjonsprogram, samt i foreldreveiledningskurset, og etter behov. Dersom ansatte i Flyktning- og integreringstjenesten får opplysninger eller blir kjent med forhold som vekker bekymring er Flyktning- og integreringstjenesten pliktig å melde slike forhold til barneverntjenesten.

Legetjenesten, helsestasjon, flyktningssykepleier mfl tjenester

Samlokaliseringen med andre tjenester på helsehuset har ført til at Flyktningtjenesten har et godt samarbeid med flere andre tjenester som er viktige for bosatte flyktninger. Månedlige helsehusmøter hvor alle tjenester blir invitert til, sørger for et godt

arbeidsmiljø der aktuelle problemstillinger med tanke på bosetting av flyktninger kan tas opp.

Lokalt næringsliv

For å kunne tilby språkpraksisplasser til deltakere i introduksjonsprogrammet, er det nødvendig med et godt samarbeid med lokale næringsaktører. Lokale bedrifter kan også ha behov for ressurser som er vanskelige å tiltrekke seg utenfra, men som finnes blant bosatte flyktningene som ikke er registrerte i NAV-systemet som arbeidsledig enda. Flyktnings-tjenesten kan gjennom kartlegging og kontakt med næringslivet være behjelpelig å koble ressurs og behov sammen.

NAV Stat

Statlige ordninger som for eksempel uføretrygd, hjelp til å finne passende jobb er bl.a. noen av ansvarsområdene for NAV Lister. Flyktnings-tjenesten og NAV Hægebostad tilstreber å ha et godt samarbeid med NAV Lister for å lette overgangen mellom introduksjonsprogrammet / - perioden og høyere utdanning / jobb. Bl.a. vil ombygging av nederste etasjen på helsehuset kunne bidra til å øke dette samarbeidet.

Samarbeid utover kommunegrensen

De ansatte i flyktnings-tjenesten sørger for å oppdatere seg på hvordan andre kommuner praktiserer sitt flyktningsarbeid. Dette for at flyktningene skal få mest mulig likt tilbud, og at reglene bli praktisert likt i kommunene. Dette oppnås blant annet gjennom deltakelse på IMDi sine nettverksmøter i Agder, samt andre fagsamlinger som blir organisert med jevne mellomrom. Kommunen er også medlem i ffkf (et landsdekkende faglig forum for kommunalt flyktningsarbeid). De ansatte i Flyktning- og integreringstjenesten bruker ffkf's Facebook forum og samlinger til å diskutere generelle saker, samt knytte kontakter med andre kommuner i lignende situasjon som Hægebostad. Deltakelse på ffkf's konferanse og på reiser vurderes etter behov og kostnad.

Deltakelse på kurs og nettverksmøter vurderes fortløpende opp mot hvor mye ressurser Flyktnings-tjenesten har til rådighet. Hægebostad er en kommune med begrensede ressurser, og integreringsarbeid direkte knyttet til flyktningene skal prioriteres høyest. Samtidig er det viktig å holde det faglige nivået blant de ansatte høyt, sånn at tjenesten fungerer bra for bosatte flyktningene, og kommunen for øvrig, samt at Flyktning- og integreringstjenesten skal være et godt sted å jobbe.

Informasjon

Generell informasjon om integreringsarbeid i kommunen er tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Informasjon til personer som er bosatt i kommunen via IMDi, skjer hovedsakelig via e-post direkte til aktuelle personene, samt på eventuelle plakater som henges opp på voksenopplæringen.

Tolk og oversettelse

Bruk av tolk og oversettelse er viktige for å kunne formidle riktig informasjon og oppklare misforståelser. Man skal ha muligheter til å uttrykke seg med sine egne ord når det er nødvendig. Bruk av tolketjenester gir en trygghet i kommunikasjon med Flyktning- og integreringstjenesten og andre tjenester i kommunen. Mye er helt nytt

for flyktningene, spesielt for de som kommer på familiegjenforening, eller kommer som overføringsflyktninger. Disse personene har fått lite eller ingen informasjon på forhånd om det norske samfunnet. De som har bodd på flyktningmottak kan ha deltatt på informasjonskurs om det norske samfunnet, og har således fått noe informasjon.

Tolketjenesten kjøpes fra de firma som har rammeavtale med kommunen. Vanligvis benyttes det telefontolk siden dette er rimeligere enn frammøtetolk. Ved uteblivelse uten god grunn blir det sendt faktur til den det skulle tolkes for.

Dokumenter som flyktningtjenesten vurderes til å kunne danne grunnlag for videre utdanning eller arbeid, oversettes av godkjente tolker. Det kan for eksempel være vitnemål fra høyere utdanning, eller oversikt over arbeidserfaring. Kommunen dekker kostnaden til oversettelsen.

Integrering

Et av målene i denne planen er at alle flyktninger som blir bosatt i kommunen skal oppleve å bli godt tatt imot, integrert og inkludert i lokalsamfunnet. For å nå dette målet er det satt i gang en rekke tiltak. Det nevnes bl.a. følgende:

Lokal integrering / sosial nettverk / fritidsaktiviteter

Alle som ønsker å delta på en fritidsaktivitet gis tilbud om dette. Kommunen kan, etter en konkret vurdering, dekke kontingenter og nødvendig utstyr inntil kr 1500 per pers årlig de første 3 år etter bosetting. Kontingent kan bli dekket mens foreldrene deltar på introduksjonsprogrammet, eller er under utdanning. Kommunen kan i noen tilfelle dekke transport mv. til ulike arrangementer som har betydning for en god integrering i kommunen.

Språk kafé – Møteplass på tvers av kultur og språk

Tiltaket ble startet i januar 2016. Hver uke er det språkkafe vekselvis på biblioteket på Kollemo og i Eiken. Språk kafé gir de bosatte flyktningene og bygdefolk en mulighet til å bli kjent med hverandre og få praktisert språket. Frivillige organisasjoner kan delta og fortelle om sine tilbud. På språk kafé gjennomgås f.eks. Lygnanytt og man snakker om hva som kommer til å foregå i kommunen. Fokuset ligger på de voksne flyktningene, men barn kan også delta på samlingen, avhengig av tematikken.

Med språk kafé som arena, tilstrebes det å gjennomføre metoden «Folk-møter-folk» en gang per år. Målet er å forbedre kontakten mellom bygdefolk fra ulike kulturer. Det inviteres enkeltpersoner fra næringsliv, frivillighet, politikere og ulike kulturer til å snakke sammen.

Språkkafe er et samarbeid mellom Flyktningtjenesten, biblioteket og Frivilligsentralen.

BUA

På lik linje med andre innbyggere i kommunen kan de bosatte flyktingene låne gratis aktivitetsutstyr hos BUA Hægebostad. Informasjon om utlån er tilgjengelig på flere språk, og blir jevnlig tatt opp på bl.a. språk kaféen, og gjennom felles epost til alle som faller under Flyktningtjenesten.

Øvelseskjøring

Frivillige kan bidra med å hjelpe flykninger med øvelseskjøring, og frivilligsentralen kan bidra med å forsøke å rekruttere frivillige til dette ved behov.

Barn/familie

Barn i barnehagealder/skolealder gis tilbud om tilpasset barnehage plass/skole/SFO senest innen 3 måneder fra bosetting. Barna deltar på fritidsaktiviteter sammen med andre barn. Det er viktig at foreldrene følger opp barna på aktiviteter og deltar på fellesaktiviteter som blir arrangert. De vil da bli kjent med andre voksne, lære om norsk kultur, og få praktisert språket.

Kvinner i barselpermisjon får tilbud om deltakelse på aktiviteter (f.eks. barselgruppe /turgruppe) der barna også kan være med. Det er viktig med kontakt med andre mødre som har spedbarn bl.a. for å utvide det sosiale nettverket, samt at barn fra ung alder får kontakt med andre barn.

Familiesenteret

Familiesenteret er et lavterskeltilbud til alle familier med barn mellom 0-18 år. Senteret har tilbud til familier som ønsker veiledning og støttesamtaler. Familiesenteret bruker bl.a. ulike programmer som Trygghetssirkelen, TIBIR, Marte meo ect. Oppfølgingen blir tilpasset til familienes behov og muligheter for praktisk tilrettelegging (sted, bruk av tolk, tidspunkt o.l.)

I tillegg har Familiesenteret tilbud om foreldrekafe annenhver uke, og arrangerer sammen med avdeling for psykiske helse en foreldrekveld 1 til 2 ganger i halvåret, Senteret deltar på barseltreff, og ordinær 10 måneds kontroll gjennomføres på familiesenter. Familiesenteret har tett samarbeid med skoler, barnehager og andre aktuelle instanser i kommunen. Familiesenteret gjennomfører foreldreveiledning som er obligatorisk for foreldre som deltar i kommunens introduksjonsprogram.

Familiegjenforening

Bosatte flykninger kan i enkelte tilfeller søke om familiegjenforening for ektefelle, foreldre og barn. Hvis de får innvilget oppholdstillatelse vil de flytte direkte til Hægebostad uten å være innom mottak i Norge. Referanse-personen (den som har opphold i Norge og som er bosatt i kommunen), må selv betale reiseutgiftene for familiemedlemmene og i utgangspunktet selv sørge for bolig. De rutinene som mottakene vanligvis utfører, vil Flyktningtjenesten da være ansvarlig for. Dette gjelder registrering hos politiet, helsesjekk etc. Ektefeller som kommer på familiegjenforening har ikke rett til introduksjonsprogram, men kan tilbys dette.

Samarbeidspartnere

Flyktningtjenesten jobber sammen, eller har kontakt med mange forskjellige aktører, som for eksempel:

Innenfor kommunen:

- alle kommunens tjenester, også de interkommunale
- Frivilligsentralen
- direkte med frivillige organisasjoner
- huseiere
- bedriftseiere
- frivillige hjelpere

Regional:

- kommunene i Agder, spesielt Lyngdal kommune (voksenopplæring)
- Agder Fylkeskommune (bl.a. Karriere Agder)
- Statsforvalteren i Agder
- NAV Lister
- Tannleger i regionen
- SSHF og private helseaktører
- tilbydere av korte kurs i introduksjonsprogrammet
- Politiet
- Tingretten i Agder

Nasjonal:

- IMDi (herunder via NIR)
- UDI
- ffkf (faglig forum for kommunalt flyktningarbeid)